

UiO • Universitetet i Oslo

Praktisk informasjon ved bedriftsetablering

ENT 4000(I) og sos.ent.

www.grunderskolen.no

www.sfe.uio.no

www.uio.no/studier/emner/matnat/sfe

Agenda

Valg av selskapsform

- Enkeltpersonforetak
- Ansvarlig selskap
- Aksjeselskap
- Skatt og personlige rettigheter
- Merverdiavgift
- Registrering
- Hvor kan du få hjelp?

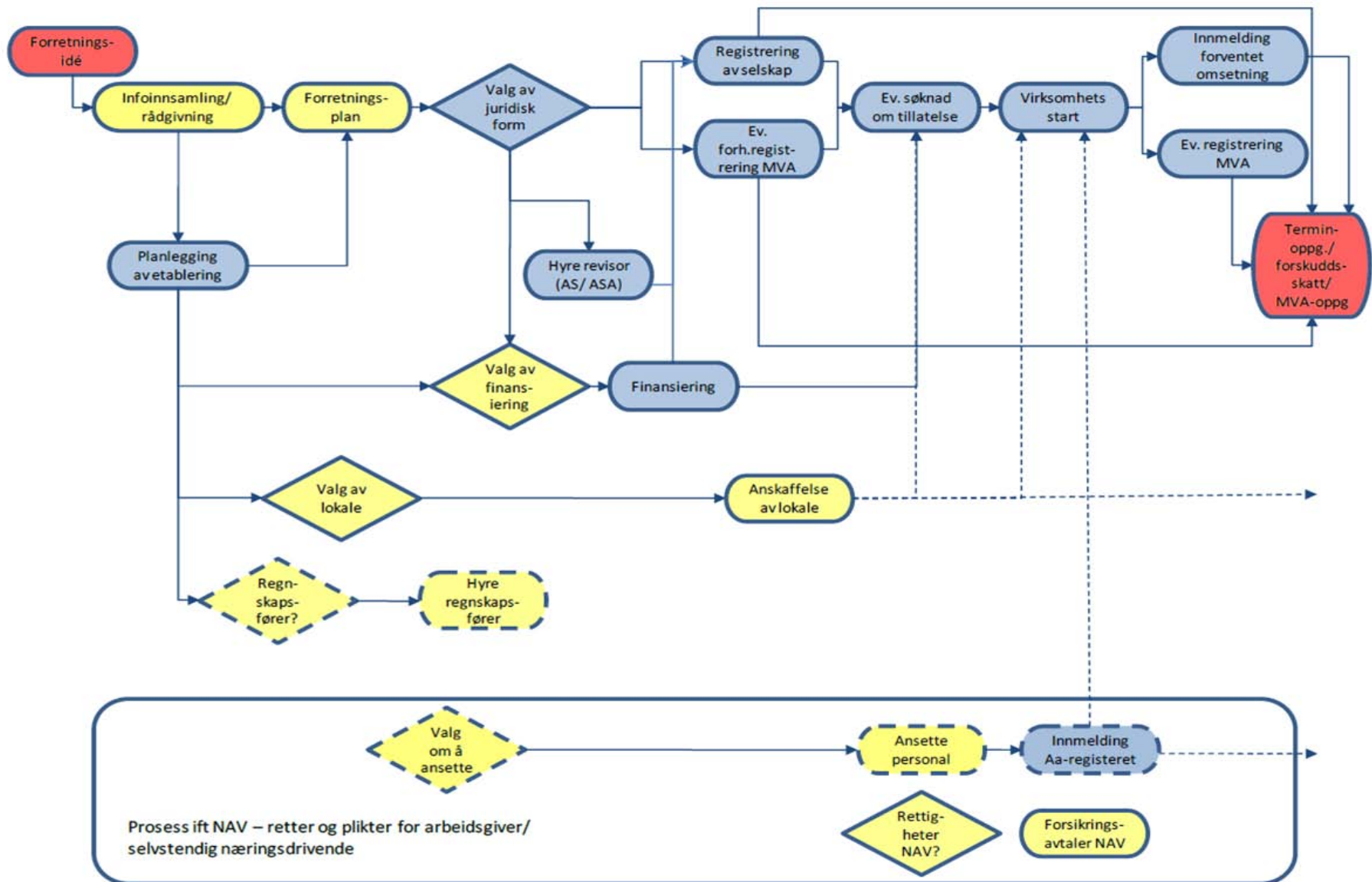

Næringsbegrepet

Etter skattelovens regler er næringsbegrepet definert ved at det

- Innebærer aktivitet
- Tar sikte på en viss varighet
- Har et visst omfang
- Er egnet til å gi overskudd
- Drives for skatteytters egen regning og risiko

En modell av etableringsfasen

Hva kreves for å starte firma?

- Du må være myndig
- Du må ha gyldig oppholdstillatelse i Norge eller ha en som driver firmaet for deg
- Stifterne må ikke være under konkurskarantene (**gjelder for AS**)

Selskapsformer

- De tre vanligste selskapsformene for næringsvirksomhet er
 - **Enkeltpersonforetak**
 - **Ansvarlig selskap (ANS/DA)**
 - **Aksjeselskap (AS)**
- Valg av selskapsform har betydning for ansvarsforhold, dine personlige rettigheter og hvordan du blir beskattet

Valg av selskapsform

Skal du starte *alene* kan du velge mellom *enkeltpersonsforetak* og *aksjeselskap*.

Skal du starte *sammen med noen* kan dere velge mellom *ansvarlig selskap* og *aksjeselskap*.

Valg av selskapsform, forts.

- Innehavere av enkeltpersonforetak og ansvarlige selskap regnes som ***næringsdrivende*** og har ***næringsinntekt***.
- Eiere av aksjeselskap regnes som ***ansatte i eget selskap*** og tar ut ordinær ***lønn*** og eventuelt ***utbytte***. Selskapet må betale ***arbeidsgiveravgift*** av lønnen.
- **Selvstendig næringsdrivende har andre personlige rettigheter enn lønnstakere.**
- **Næringsinntekt inngår ikke i beregningsgrunnlaget for dagpenger fra NAV ved arbeidsledighet!**

Valg av selskapsform, forts.

- Selvstendig næringsdrivende har ***ubegrenset personlig ansvar*** for selskapets forpliktelser, og *kan* i verste fall gå personlig konkurs.
- Eiere av aksjeselskap har ***begrenset ansvar*** for selskapets forpliktelser fordi et aksjeselskap er en selvstendig *juridisk enhet* med egen sikkerhet. Ved en eventuell konkurs mister eieren aksjeinnskuddet og opparbeidet egenkapital i selskapet.
- **Vurder risikoen i din virksomhet!**

Enkeltpersonforetak

Oslo kommune
Næringsstaten
Servicekontoret for næringslivet

INNOVASJON
NORGE

Akershus
fylkeskommune

1. KRAV TIL EIER
2. INNEHÅVERS ANSVAR
3. REGISTRERING I BRUNNINGSBUND
4. REGNSKAP - REVISJONSPLIKT
5. SKATT
6. PERSONLIGE RETTIGHETER
7. ANDRE PLIKTER
8. «HUSKELISTE» VED OPPSTART AV ENKELTPERSONSFORETAK

Tips og råd for
deg som skal starte
enkeltpersonforetak

- Næringsvirksomhet drevet under fullt personlig ansvar av en enkeltperson (innehaveren)
- Innehaveren har all myndighet
- Ingen egen lov om Enkeltpersonforetak
- Kan ikke være ansatt (lønnstaker) i eget selskap
- Enkelt å opprette, enkelt å slette
- Egnert ved lav risiko og få eller ingen ansatte

Ansvarlig selskap / Delt ansvar

Oslo kommune
Næringsstaten
Servicekontoret for næringslivet

INNOVASJON
NORGE

Akershus
fylkeskommune

Tips og råd for deg som skal starte
ansvarlig selskap
(ANS/DA)

TEMAER I DETTE HEFTET:

- Krav til eiere
- Valg av ansvarsform
- Stiftelsesprosessen
- Regnskap – revisjonsplikt
- Skatt
- Andre plikter – registreringsplikter
- Personlige rettigheter
- Huskeliste ved oppstart av ANS/ DA

- Næringsvirksomhet drevet under fullt personlig ansvar av to eller flere enkeltpersoner (deltakere)
- Regulert av Selskapsloven av 21. Juni 1985 nr 83
- Deltakerene kan ikke være ansatt (lønnstaker) i eget selskap
- Kan ikke slettes uten offentlig kunngjøring
- Egnert ved lav risiko og få eller ingen ansatte

Ansvarsformer

Ubegrenset ansvar (ANS)

- Hver enkelt deltaker har ubegrenset personlig ansvar for selskapets samlede forpliktelser
- Kreditorerne kan rette hele kravet mot samtlige deltakere

Delt ansvar (DA)

- Hver enkelt deltaker har ubegrenset ansvar for deler av selskapets forpliktelser. Til sammen svarer de for selskapets samlede forpliktelser.
- Kreditorerne må rette kravet mot hver enkelt deltaker i forhold til dennes ansvarsdel.

Selskapsavtale

Det skal opprettes en skriftlig selskapsavtale som skal dateres og underskrives av samtlige deltakere.

- Selskapets navn
- Navn og adresse for samtlige deltakere
- Formål
- Forretningskommune
- Hvorvidt deltakerne skal gjøre innskudd og i tilfelle den verdi innskutte eiendeler har
- Deltakernes ansvarsandel i DA må angis

Andre forhold som reguleres av selskapsloven

- Selskapsmøtet
 - Selskapets øverste myndighet
 - Avholdes minst en gang i året
 - Samtlige deltakere har møterett
- Styre
 - Valgfritt, velges eventuelt av selskapsmøtet
- Daglig leder
 - Valgfritt, velges eventuelt av selskapsmøtet

Kompanjongavtale

- Ikke pålagt å ha kompanjongavtale, men det anbefales.
- Kompanjongavtalen regulerer forhold som
 - Inntektsfordeling
 - Arbeidsfordeling
 - Daglig leder og styre
 - Nye deltakere / uttreden av selskapet
 - Annet

Skatt og avgifter

- næringsdrivende

- Enkeltpersonsforetak beskattes etter ***Foretaksmodellen***
- Ansvarlige selskap (ANS/DA) beskattes etter ***Deltakermodellen***

Innbetaling av skatt – næringsdrivende

- Som selvstendig næringsdrivende er du etter **skattebetalingsloven** forpliktet til å innbetale skatten på **forskudd**
- Levér skjemaet **RF-1102** til **Likningskontoret** når du starter næringsvirksomhet - oppgi forventet overskudd (eller underskudd) og personinntekt
- Forskuddsskatten kreves inn av Kemnerkontoret
 - 15. mars
 - 15. mai
 - 15. september
 - 15. november
- Andre viktige [frister](#)

SØKNAD OM ENDRING AV ELLER KRAV OM SKATTEKORT/FORSKUDDSSKATT 2006

Navn og adresse: _____
 Ettefelles navn: _____

Fødselsnummer: _____
 Kommune: _____
 Fødselsnummer: _____

Oppgi alltid lønn m.v./pensjon og skattekutt hittil i år:

Brutto lønn, sykep., attf./rehab., tidsb. uførest.	fra 1/1-06 -	___/___/06	Beløp hittil	5.1
Brutto trekkpliktig pensjon	fra 1/1-06 -	___/___/06		5.2
Skattetrekk	fra 1/1-06 -	___/___/06		5.3
Betalt forskuddsskatt	fra 1/1-06 -	___/___/06		5.4

Forventet inntekt for hele 2006

Lønn, inkl. feriepenger, sykepenger, dagpenger, attføring/rehabilitering, tidsbegrenset uførestønad m.v.	_____	2.1.1
Pensjon/karllivrente/introduksjonsstønad - trekkpliktig	_____	2.2.1
Pensjon/karllivrente - ikke trekkpliktig	_____	2.2.2
Personinntekt jord/skog/fiske (inkl. sykepenger)	_____	1.6.1
Personinntekt annen næring (inkl. sykepenger)	_____	1.6.2
Overskudd næring (inkl. sykepenger)	_____	2.7
Renteinntekt	_____	3.1
Andre inntekter (spesifiser på baksiden)	_____	3.1.8
Forventet fradrag for hele 2006	_____	3.2.0
Reiseutgifter km tur/retur: _____ Antall arbeidsdager: _____	_____	3.2.9
Reiseutg pendler km tur/retur: _____ Antall reiser: _____	_____	3.2.10
Foretaksfradrag	_____	3.2.11
Fagforeningskontingent / pensjonspremie	_____	3.2.12
Trekkes av arbeidsgiver	_____	3.3
Gjeldsrenter 2006 (ikke avdrag)	_____	3.3.7
Gjeldsrenter 2007 (ikke avdrag)	_____	3.3.8
Andre fradrag (spesifiser på baksiden)	_____	3.3.9
Boligsparing for ungdom (BSU) - sparebeløp	_____	3.3.10
Forventet formue og gjeld	_____	4.3
Likningsverdi egen bolig	_____	4.3.3
Likningsverdi fritidsbolig	_____	4.7
Annen formue (bankinnskudd, aksjer, bil etc.)	_____	4.8
Gjeld	_____	

Dato _____ Underskrift _____ Tlf./e-post _____
 Eventuelle merknader angis på baksiden (f. eks. endret sivilstand, forsørgeransvar o.l.)

Skattekort kan også bestilles over internett, på skatteetaten.no eller bestill over SMS. Skriv enten FRIKORT, KOPI eller SKJEMA <mellemrom> fødselsnummer (11 siffer) og send til 2080.

RF-1102/03

Selvangivelse - næringsdrivende

- Selvstendig næringsdrivende leverer **Selvangivelse for næringsdrivende** (husk vedleggene – se bakerst)
- Nytt fra 2008: Ferdigutfyllt selvangivelse
- Selvangivelse kommer ikke i februar, men i april!
- Lettere på altinn, der nettsjeneste hjelper deg
- Frist
 - 30. april (på papir)
 - 31. mai (elektronisk)
 - Lettere på altinn, der nettsjeneste hjelper deg

Tips: Levering via altinn.no går raskere

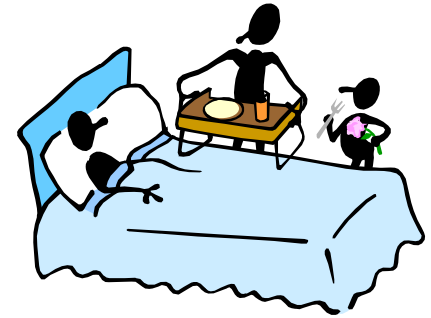
Personlige rettigheter

– næringsdrivende

- Andre personlige rettigheter enn lønnstakere
- Viktigste forskjeller i forhold til sykepenger, ~~fødselspenger, svangerskapspenger og~~ dagpenger fra NAV

Sykepenger – næringsdrivende

- Ingen dekning de første 16 virkedager. 65% av sykepengegrunnlaget fra 17. virkedag.
- Sykepengegrunnlaget svarer til pensjonsgivende årsinntekt (beregnet personinntekt) de siste 3 årene
- Dersom du ønsker en bedre sykepengedekning enn 65 prosent fra 17. dag, kan du tegne forsikring i folketrygden:
 - 65% fra og med første sykedag (1,9 % av sykepengegrunnlaget)
 - 100% fra og med 17. sykedag (2,8 % av sykepengegrunnlaget)
 - 100% fra og med første sykedag (10,2 % av sykepengegrunnlaget)

NB! Premien for tilleggstrygd er fradragberettiget i selvangivelsen
- Sykepengene er begrenset oppad til seks ganger folketrygdens grunnbeløp G

Foreldre- og svangerskapspengene – næringsdrivende

- Med virkning fra 1. juli 2008 er folketrygdloven endret slik at selvstendig næringsdrivende får fulle rettigheter til foreldrepenger og svangerskapspengene. Dette omfatter foreldrepenger ved fødsel og adopsjon samt svangerskapspengene. Dette betyr at selvstendig næringsdrivende har tilsvarende rettigheter som arbeidstakere.
- Det er dermed ikke lenger nødvendig å tegne frivillig tilleggsforsikring i folketrygden for å få svangerskapspengene og foreldrepenger med full dekning.

Dagpenger – næringsdrivende

- Dagpenger fastsettes på grunnlag av lønnsinntekt. Næringsdrivende har næringsinntekt.
- **Næringsdrivende har ikke krav på dagpenger!**
- MEN: Du kan ha rett til dagpenger dersom du – mens du er arbeidsløs – etablerer din egen bedrift (neste slide)
- Personer over 64 år kan få dagpenger på visse vilkår

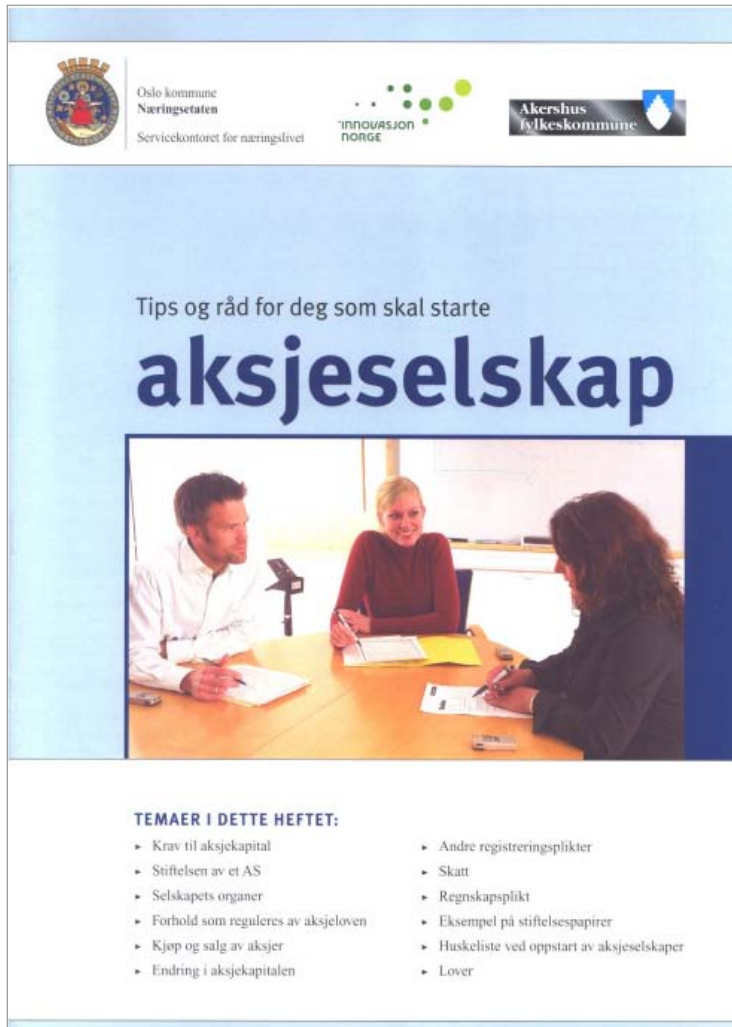
Dagpenger – etablering av egen virksomhet

- Er du arbeidsløs og ønsker å etablere egen virksomhet kan du søke om å beholde dagpengene under planlegging og etablering av virksomheten.
- **Ytelsen kan innvilges for to faser i etableringsforløpet:**
 - en utviklingsfase på inntil seks måneder
 - og en oppstartingsfase på inntil tre måneder (ni måneder totalt).
- For å søke om dagpenger under etablering, er det et vilkår at du allerede mottar dagpenger etter [folketrygdloven kapittel 4.](#)
- I tillegg vektlegges følgende momenter i vurderingen av søknaden:
 - Etableringen må antas å føre til at du blir selvforsørget
 - Virksomheten må være ny og drives for din (etablerers) regning og i ditt navn
 - Virksomheten skal etableres og drives i Norge for firmaets regning
 - Virksomheten må være tilmeldt de nødvendige offentlige registre
 - Du må innhente en næringsfaglig vurdering av etableringsplanene fra faglig kompetent instans som er godkjent av NAV. Utgifter i denne forbindelse dekkes ikke av NAV (men kan dekkes av for eksempel. Servicekontoret for Næringslivet i Oslo kommune).

Arbeidsforhold og yrkesskade

- Selvstendig næringsdrivende er ikke dekket av arbeidsmiljøloven!
- Oppdragsgiver har ingen plikt til å tegne yrkesskadeforsikring for de som gjør oppdrag i næring
- Du kan tegne frivillig yrkesskadetrygd og yrkesskadeforsikring

Aksjeselskap

Oslo kommune
Næringsstaten
Servicekontoret for næringslivet

AKERSHUS
fylkeskommune

INNOVASJON
NORGE

Tips og råd for deg som skal starte
aksjeselskap

TEMAER I DETTE HEFTET:

- Krav til aksjekapital
- Stiftelsen av et AS
- Selskapets organer
- Forhold som reguleres av aksjeloven
- Kjøp og salg av aksjer
- Endring i aksjekapitalen
- Andre registreringsplikter
- Skatt
- Regnskapsplikt
- Eksempel på stiftelsespapirer
- Huskeliste ved oppstart av aksjeselskaper
- Lover

- Selskapsform der eierne har begrenset ansvar for selskapets forpliktelser.
- Innehaver regnes som ansatt lønnstaker
- Krav om revisor og innlevering av årsregnskap
- ~~§ 3-1. Aksjekapital~~
- ~~(1) Et aksjeselskap skal ha en aksjekapital på minst 30.000 norske kroner.~~
- Krav om styre
- Regulert av Aksjeloven av 13. Juni 1997 nr 44
- Kan ikke slettes uten offentlig kunngjøring

Stiftelsesdokument

Det skal opprettes et skriftlig stiftelsesdokument som skal dateres og underskrives av samtlige aksjonærer

- Navn, adresse og fødsels- eller organisasjonsnummer på alle aksjonæren
- Antall aksjer som skal tegnes av hver aksjonær
- Det beløpet som skal betales for hver aksje
- Tidspunkt for oppgjør av aksjeinnskuddet
- Hvem som skal være medlem av styret
- Hvem som skal være selskapets revisor
- Dersom aksjeinnskudd skal gjøres med andre eiendeler enn penger, noen skal gis særskilte rettigheter i forbindelse med stiftelsen eller selskapet skal dekke utgifter ved stiftelsen, må også dette være bestemt i stiftelsesdokumentet
- Vedtekter
- Åpningsbalanse (datert tidligst fire uker før stiftelsen)

Vedtekter

- Selskapets offisielle navn
- I hvilken kommune selskapet skal ha sitt hovedkontor
- Selskapets formål
- Aksjekapitalens størrelse
- Aksjenes pålydende
- Antall styremedlemmer
- Hvilke saker som skal behandles i ordinær generalforsamling
- Daglig leder

Organer i et aksjeselskap

Generalforsamling

Styre

Daglig leder

Les Aksjeloven kap. 5 og 6

Generalforsamling

- Selskapets øverste organ
- Alle aksjonærene har møterett, 1 aksje = 1 stemme
- Godkjenner årsregnskap, årsberetning, m.m.
- Skal avholdes før 1. juli – årsregnskap sendes til Regnskapsregisteret i Brønnøysund senest 1. august
- Kan ha ekstraordinær generalforsamling dersom det er spesielle saker eller om 10% av aksjonærene krever det

Styre

- Alle aksjeselskaper skal ha et styre
- Styret har ansvaret for forvaltningen av selskapet
- Krav om møte 4 ganger i året
- Fastsetter planer (strategi) og budsjetter
- Skal holde seg orientert om den økonomiske situasjonen i selskapet

Daglig leder

- Daglig leder gjennomfører styrets vedtatte strategi gjennom daglig ledelse av bedriften
- Dersom aksjekapitalen er på under 3 millioner er det valgfritt å ha daglig leder
- Daglig leder velges av styret

Skatt for aksjeselskap – *Aksjonærmodellen*

Innehaveren regnes som ansatt og tar ut lønn. Skatten forhåndstrekkes av selskapet som arbeidsgiver på grunnlag av innlevert skattekort. Totale lønnsutgifter (brutto lønn og arbeidsgiveravgift) utgiftsføres i selskapet.

Regnskapsmessig overskudd beskattes med 28 % selskapsskatt.

Utdeling av *utbytte* til aksjonærene utover et *skjermingsfradrag* beskattes med 28 % hos aksjonærene.

$$\text{Skjermingsfradrag} = \text{Skjermingsgrunnlag} \times \text{Skjermingsrente}$$

Skjermingsgrunnlaget er lik aksjenes kostpris (pluss evt. omkostninger ved kjøp)

Skjermingsrenten er for inntektsåret 2007 på 3,3 % (etter skatt verdi)

Innbetaling av skatt – aksjeselskap

- Innehaveren skatter forskuddsvis
 - Aksjeselskapet foretar forskuddstrekk i innehaverens lønn på grunnlag av skattekort
- Aksjeselskapet skatter etterskuddsvis
 - Forhåndskatt 15. februar og 15. april
 - Resterende skatt forfaller 3 uker etter at skattelistene er offentliggjort

Selvangivelse

- Selskapet leverer **Selvangivelse for aksjeselskaper**
 - Vedlegg: *Næringsoppgave 2 for aksjeselskaper, Aksjonærregisteroppgave, m.fl.*
 - Frist: 31. mars (på papir), 31. mai (elektronisk)
- Innehaveren leverer vanlig **Selvangivelse for lønnstakere og pensjonister**
 - Vedlegg: Varierer
 - Frist: 30. april

Personlige rettigheter

- for innehavere av aksjeselskap

- Du regnes som ansatt i ditt eget selskap og har av den grunn personlige rettigheter som "vanlig" ansatt (forutsatt at du tar ut lønn)
- 100% sykelønn fra første dag (Selskapet betaler sykepengene de første 16 dagene)
- Krav på dagpenger ved arbeidsledighet

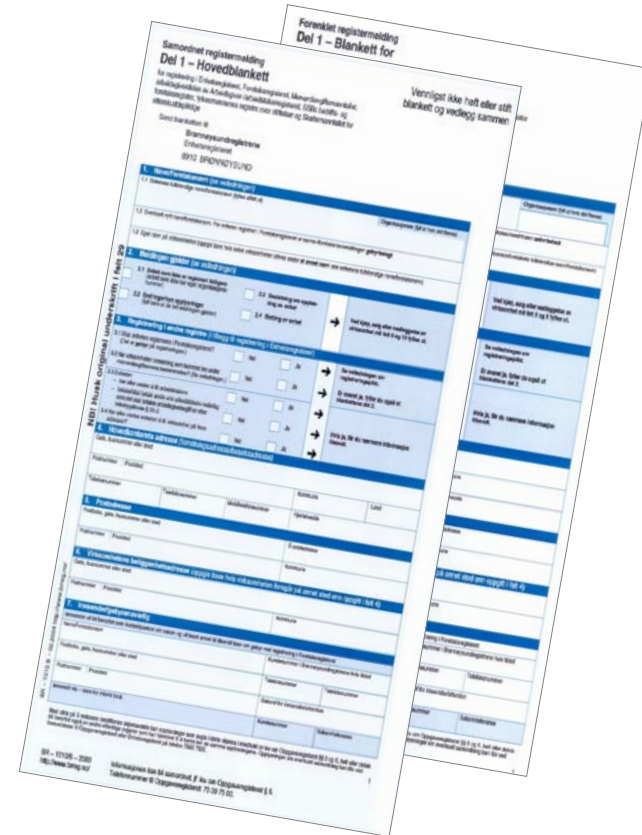
Registrering av foretaket

Gjøres hos Brønnøysundregistrene på fastsatt blankett eller elektronisk via www.altinn.no

Alle enkeltpersonforetak har rett til å registrere seg i Enhetsregisteret. Dette er en gebyrfri registrering som gir foretaket et organisasjonsnummer

Enkeltpersonforetak som driver handel med dertil innkjøpte varer (varehandel), eller har flere enn 5 ansatte, må i tillegg registrere seg i Foretaksregisteret. En registrering i Foretaksregisteret medfører gebyr og gir foretaket en firmaattest.

ANS, DA og AS må registreres i Foretaksregisteret

Tips: www.brreg.no/saksbehandlingstider

Gebyr for registrering og tinglysing

Foretaksregisteret

Aksjeselskap

Allmennaksjeselskap

Europeisk selskap

Kommandittselskap

Boligbyggelag/borettslag

Foretak med begrenset ansvar

Samvirkeforetak

Statsforetak

Andre foretak ifølge særskilt lov

Elektronisk: kr 5 320

På papir: kr 6 382

Enkeltpersonforetak

Ansvarlig selskap og partrederi

Selskap med delt ansvar

Forening/lag/innretning

Stiftelse

Sparebank

Gjensidig forsikringselskap og pensjonskasse

Utenlandsk foretak med filial i Norge

Eierseksjonssameie

Kommunalt foretak

Fylkeskommunalt foretak

Interkommunalt selskap

Elektronisk: kr 2 127

På papir: kr 2 660

Oppsummering av formelle krav

Selskapsform	Enkeltpersonforetak	Ansvarlig selskap	Aksjeselskap
Plikter			
Bokføringsplikt	Ja	Ja	Ja
Oppbevaring av bilag	10 år	10 år	10 år
Regnskapsplikt	Ja	Ja	Ja
Regnskapsfører	Frivillig	Frivillig	Frivillig
Revisor	Ved omsetning over 5 millioner	Ved omsetning over 5 millioner eller flere enn 5 deltakere	Store selskap
Innsending av årsregnskap til Regnskapsregisteret i Brønnøysund	Ved eiendeler verdt mer enn 20 millioner eller flere enn 20 ansatte	Ved omsetning på over 5 millioner eller flere enn 5 deltakere eller flere enn 5 ansatte	Ja

Opphør av revisjonsplikt

- Fra 1. mai 2011 ble det mulig for mindre aksjeselskap å slippe revisjon
- Vilkår for å velge bort revisjon:
 - Under 5 MNOK i driftsinntekter
 - Under 20 MNOK i balansesum
 - Gjennomsnittlig antall ansatte kan ikke overstige 10 årsverk
- Formalitetene må være i orden før man kan velge bort revisor. Det kreves:
 - at generalforsamlingen gir styret fullmakt
 - vedtak fra styret
 - at samordnet registermelding og protokoll fra generalforsamlingen og styret sendes Foretaksregisteret

Merverdiavgiftsloven

alle varer og alle tjenester som omsettes innenlands blir avgiftspliktige med mindre de er særskilt fritatt eller unntatt fra beregning av merverdiavgift. Alt som kan omsettes og som ikke kan anses som en vare, blir sett på som en tjeneste.

§ 5 i merverdiavgiftsloven spesifiserer hva som faller utenfor loven

Følgende tjenester er unntatt fra avgiftsplikten:

- Helsetjenester (for eksempel leger, tannleger, psykologer, kiropraktorer, fysioterapeuter, tannteknikere og ambulansetjenester)
- Alternative behandlingsformer generelt er unntatt fra avgiftsplikt når de ytes av utøvere som er registrert i den frivillige registerordningen for utøvere av alternativ behandling
- Sosiale tjenester (for eksempel pass av barn i private eller kommunale barnehager, omsorgs- og pleietjenester i aldershjem og hjemmehjelpstjenester)
- Undervisningstjenester (både skoleundervisning, fritidsrettet undervisning og kjøreopplæring)
- Kulturelle tjenester i vid forstand (teater-, opera-, ballett-, sirkusforestillinger og dansetilstelninger med levende musikk)
- Guidetjenester
- Finansielle tjenester (for eksempel forsikring, finansieringstjenester, utførelse av betalingsoppdrag, gyldige betalingsmidler, finansielle instrumenter og forvaltning av verdipapirfond. Unntaket omfatter også meglertjenester knyttet til finansielle tjenester)
- Lotteritjenester
- Seremonielle tjenester i forbindelse med begravelser- og bisettelsestjenester
- Offentlig myndighetsutøvelse (for eksempel tinglysingsforretninger og utstedelse av pass og førerkort)
- Tjenester i form av kunstnerisk fremføring av åndsverk og formidling av slike tjenester. Unntaket omfatter også tjenester som er en integrert og nødvendig del av denne fremføringen
- Omsetning og utleie av fast eiendom og rettigheter til fast eiendom.

Fra sistnevnte unntak er det igjen en rekke viktige unntak, hvilket vil si at omsetningen blir avgiftspliktig. Dette vil blant annet gjelde for omsetning av romutleie i hotellvirksomhet, utleie av parkeringsplasser i parkeringsvirksomhet og utleie av oppbevaringsbokser.

Merverdiavgiften har fire satser:

- 25% av omsetningen (normal sats)
- 15% av omsetning av næringsmidler
- 8% av omsetning av persontransport, kino, romutleie (herunder hotell, hytte- og ferieleiligheter), kringkastingstjenester.)
- Nullsats (f.eks. ved salg av varer til utlandet)

Merverdiavgiftsmanntallet

Når den merverdiavgiftspliktige omsetningen har oversteget 50 000 kr i løpet av en 12-måneders periode må selskapet registreres i merverdiavgiftsmanntallet.

Bruk ***Samordnet registermelding - del 2.***

The image shows two overlapping tax forms from the Norwegian Tax Authority (Skatteetaten). The top form is titled 'Foretakets registermelding Del 1 - Blankett for enkeltpersonforetak' (Company registration form Part 1 - Blanket for sole proprietorship). The bottom form is 'Samordnet registermelding Del 1 - Hovedblankett' (Coordinated registration form Part 1 - Main form). Both forms contain various fields for company information, including name, address, and tax identification numbers. The forms are presented at an angle, showing their layout and structure.

Inntil dette skal det faktureres *uten* merverdiavgift, og det gis ikke fradrag for inngående merverdiavgift.

Skattekontoret er ansvarlig for innkreving av merverdiavgift. Innbetaling skjer i seks terminer. Selskap med omsetning på under en million kan søke om å betale inn en gang i året.

Utgående og Inngående MVA

Varekjøp	100
+ Inngående MVA (25%)	25
<hr/>	
= Vi betaler for varen	125

Varesalg	200
+ Utgående MVA (25%)	50
<hr/>	
= Vår kunde betaler for varen	250

Utgående MVA (25%)	50
- Inngående MVA (25%)	25
<hr/>	
= Innbetaling til fylkesskattesjefen	25

Merverdi: $200 - 100 = 100$

Merverdiavgift: $25\% \times 100 = 25$

Fakturering

AS Sporting		Foretaksreg: NO 999 999 999 MVA		
Kleiva 8		DATO: 12.01.2005		
0743 Oslo		FAKTURANR. 121		
22 45 46 47				
22 45 46 41				
Faktureres til:		Send til		
Oldell AS		Oldell AS		
Silurveien 46		Silurveien 46		
0380 Oslo		0380 Oslo		
		Betalingsbetingelse Per 15 dager		
KVNT	LAGERNR.	BESKRIVELSE	ENHETSPRIS	TOTALT
10	123001	Tennisracket "Dunlop Special"	kr 425,00	kr 4 250,00
5	123004	Odlo Fleece	kr 399,00	kr 1 995,00
5	2511110	Odlo Fleece, lang arm	kr 420,00	kr 2 100,00
7	253622	Nektar Stormkjøkken	kr 490,00	kr 3 430,00
4	562223	Overtrekkpose, "Lux", green	kr 181,25	kr 725,00
			Delsum	kr 12 500,00
			MVA	25 %
			MVA på kjøp	kr 3 125,00
			Total	kr 15 625,00

- Selgers navn
- Selgers org. nr. + evt. MVA
- Fakturanr. og dato
- Kjøpers navn
- Leveringsadresse
- Varenavn og antall
- Beløp
- Spesifisert MVA sats/beløp

Skal du ha ansatte?

- Registrer din bedrift i NAV Aa-registeret
- Registrer de ansatte i NAV Aa-registeret
- Tegn yrkesskedeforsikring for de ansatte i et privat forsikringselskap
- Lag ansettelsesavtaler for alle arbeidsforhold
- Opprett egen konto for skattetrekk i banken (forskuddstrekk av lønn til ansatte på grunnlag av skattekort)
- Betal arbeidsgiveravgift (14,1 % på Østlandet)
- Håndtér de ansattes feriepenger (jmf. Ferieloven)
- Lag HMS-plan (helse, miljø og sikkerhet) for bedriften
- Obligatorisk tjenestepensjon (2 % jmf Lov om OTP)

Krav til firmanavn

- Navnet skal ikke være villedende
- Må inneholde minst tre bokstaver fra det norske alfabetet
- Kan ikke alene bestå av navn på et land, fylke eller en kommune
- **Enkeltpersonforetak må ha med etternavnet til innehaver i firmanavnet**

Firmanavn

- Representerer din identitet i markedet
- Du kan ikke ta *patent* på firmanavnet
 - patent gjelder kun tekniske løsninger
- *Varemerkebeskyttelse* er mulig
 - navnet må være særpreget og ikke kunne forveksles med andre registrerte navn eller foretaksnavn
- Søknadsavgift på 2.300 kr – varer i 10 år
- Er navnet ledig? Søk i Enhetsregisteret

Lenker

Næringslex: www.naringslex.no

Brønnøysundregistrene: www.brreg.no

Bedin: www.bedin.no

Innovasjon Norge: www.invanor.no

Patentstyret: www.patentstyret.no

Lovdata: [**www.lovdata.no**](http://www.lovdata.no)

Andre: www.spor-oss.no